

מלחמת הטיקטוק

על עזה עמ' 7

זה הדורן

פועלי כל הארצות התאחדו!

زوهديرك ZO HADEREKH

גיליון 6 / 5 בפברואר 2025

מלחמה
בגדה

עמ' 3

עמ' 6

ציר ההתנגדות
על פרשת דרכים

איור: איתי בנימיני

וסראל

חזון
הבלהות
של טראמפ

מ3701

עמ' 8,5,3

מכתבים למערכת

שנת מפנה בהריסת בתים

שנת 2024 שנסתיימה עתה ושנת 2023 שקדמה לה סימנו נקודת מפנה הרסנית עבור תושבי ירושלים הפלסטינים, כאשר ההגבלות על התכנון והבנייה הגיעו לרמות חסרות תקדים. עבור רבים מהתושבים, חיי היומיום הפכו בלתי נסבלים: בתים רבים נהרסו ומשפחות אפילו נאלצו להרוס את בתיהן בעצמן תחת איומים משתקים. התכנון עבור פלסטינים בעיר מצוי בקיפאון כמעט מוחלט.

עד סוף שנת 2022 היו מנגנונים שאיפשרו לתושבי מזרח ירושלים לקדם בעצמם תוכניות (מעט ובתנאים) - ובכך להתמודד עם מצוקת הדיור החמורה. אולם מתחילת 2023 אפשרות זו נסגרה כמעט לחלוטין. הנתונים מראים שבמהלך 2023, בקרקע לא רשומה ולא מוסדרת - כפי שמוגדות רוב הקרקעות במזרח ירושלים - אפס (!) תוכניות פרטיות למגורים עברו את תנאי הסף של הוועדה המחוזית. בשנת 2024 הצליחו לחזור את המחסום חמש תכניות ובהן 60 יחידות דיור בלבד. זאת לעומת ממוצע שנתי של כ-100 תוכניות בשנה בחמש השנים הקודמות. יש לציין שמלאי הדיור בתוכניות אלה תמיד היה נמוך לעומת להורף.

מעבר תנאי סף הוא השלב הראשון במסע הייסורים הסטוטוטורי לאישור תוכנית. ככל שנרשמת ירידה במעבר תנאי סף, כך מאושרות גם פחות תוכניות והאפשרות להוצאת היתרי בניה גם היא מצטמצמת. בשנת 2024 אושרו במזרח ירושלים תוכניות במספר הנמוך ביותר מזה עשור, ובהם מלאי של כ-1,000 יחידות דיור בלבד - הרבה מהיחידות האלה כבר בניויות ואת היתר יהיה קשה עד בלתי-אפשרי לממש. זאת לעומת 11,000 יחידות דיור בשכונות הישראליות משני צידי הקו הירוק, אותן המדינה, בסיוע יזמים ומתנחלים, בוודאי תממש. כלומר, פחות מ-10% מיחידות הדיור שאושרו בירושלים בשנה שחלפה נועדו לשרת כ-40% מאוכלוסייתה.

וביתר פירוט: בהעדר יוזמות עירוניות וממשלתיות לפתרון מצוקת הדיור, נאלצים התושבים הפלסטינים להסתמך באופן כמעט בלעדי על קידום ומימון עצמי הן של תוכניות למגורים והן של היתרי הבנייה. בעשר שנים שקדמו לממשלת הדמים נרשמה עלייה קטנה אך עקבית במספר התוכניות שאושרו בשכונות הפלסטיניות ובמספר היתרי הבנייה, וכל שופר כמעט המצב. אך בשנתיים האחרונות חלה כאמור הדרדרות משמעותית.

במקום לאפשר פתרונות דיור ראויים ובסיסיים, כפי שהתחייבה לעשות, יוצרת הממשלה מציאות שבה הריסות בתים הן עניין שבשגרה. ומנגד תוכניות לא מקודמות, מתעכבות או נדחות מסיבות פוליטיות וללא הצדקה תכנונית. זו אינה רק מדיניות אטומה המובילה להרס שיטתי של קהילות שלמות אלא גם מדיניות המכוונת לדחוק את התושבים הפלסטינים מעירם וממולדתם. הכפפת תהליכי התכנון להליך הסדר מקרקעין שנוי במחלוקת, הופכת את הבירוקרטיה של התכנון לכלי נשק המופעל נגד התושבים הפלסטינים. חיוני לפעול במהירות לשינוי גישה זו כדי להתחיל לדמיין פתרון צודק לסכסוך המדמם.

שרי קרוניש, במקום - תכנון וזכויות אדם

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 1026126

דברים בשם אומרם

סמוטריץ' מוכר אופיום להמונים

"את הדיון בוועדת הכלכלה פתח יו"ר הוועדה דוד ביטן (ליכוד) שמתח ביקורת על התנהלות פקידי האוצר, ותיאר אותם כ'תלושים מהמציאות'. בנוסף, הוא גם מתח ביקורת על התנהלות שר האוצר, בצלאל סמוטריץ', והאשים אותו בכך שהוא מוכר תחרות 'כאופיום להמונים', אך לא הציע פתרונות רוחביים".

זיו פלדמן, "שקוף", 22.1

קריאת השכמה לראש העיר חולדאי

"תושבים בשכונת תל ברוך צפון מתלוננים כי להקת תרנגולות ותרנגולים, שמסתובבת בגינה הציבורית בשכונה ומתרבה - פוגעת באיכות חיים. הכול החל בתרנגול זכר ותרנגולת נקבה, שיובאו לשכונה במסגרת הפגנת מחאה, שהתקיימה מול ביתו של תושב השכונה, ראש העיר רון חולדאי. המפגינים עזבו את השכונה, אבל התרנגולות והתרנגולים נשארו, התרבו - והפכו ללהקה קולנית אשר מעירה אותם משנתם ומלכלכת את הפארק".

תל-אביב אונליין", 22.1

קריאת הרדמה של הנשיא הרצוג

"הנשיא הרצוג, שנשא דברים בפורום הכלכלי העולמי בדאבוס, שווייץ, הודה כי תמיכתו רבת השנים בפתרון שתי המדינות התערערה עמוקות בעקבות התקפת חמאס ב-7 באוקטובר 2023. הרצוג, מנהיג מפלגת העבודה לשעבר ותומך ותיק בפתרון שתי המדינות, תיאר את הטבח כ'קריאת השכמה' שאילצה אותו 'להעריך מחדש את השלום'".

יענקי פרבר, "בחדרי חרדים", 22.1

גזען לגזען - זאב

"יו"ר הציונות הדתית ושר האוצר בצלאל סמוטריץ' מתפטר מהממשלה וחוזר לכהן כח"כ, זאת כדי לדחוק החוצה מהכנסת את ח"כ יצחק קרויזר מעוצמה יהודית. ביום שני, לאחר הצבעה במליאה, הוא צפוי לשוב לכהן שוב כשר האוצר".

יקי אדמקר, "זואלה", 24.1

השרה סילמן לא משיבה

"לפני חצי שנה חשפנו ב'שקוף' שהשרה סילמן משתמשת באופן פסול בלשכת הדוברות המקצועית של המשרד להגנת הסביבה לצרכיה הפוליטיים. עקב כך, סילמן החליטה שלא לאשר לדוברות המקצועית של המשרד להגיב לשאלות עיתונאים. פניה אחרי פניה בנושאים מקצועיים, חשובים וקריטיים לבריאות הציבור, תחומים שסילמן עצמה מזניחה - לא מקבלים מענה".

ציוץ של יעל געתון ברשת X, 22.1

קורא לטרנספר והשתלטות ארה"ב על הרצועה

טראמפ עוקף את נתניהו מימין

המלחמה נמשכת בגדה המערבית

המבצע הצבאי הנרחב בצפון הגדה המערבית נמשך זה יותר משבועיים. כוחות הצבא פועלים במחנה הפליטים ובעיר ג'נין זה 16 ימים, במהלכם נהרגו 25 פלסטינים ונגרם נזק כבד לבתים ולתשתיות אזרחיות. לפי ראש העיר ג'נין, ל-35% מהשכונות בעיר אין גישה למים זורמים כתוצאה מההרס שזרעו במקום כוחות הצבא. בטול כרם נמשכת הפעילות הצבאית זה עשרה ימים, במהלכם גורשו מבתיהם יותר מ-9,000 תושבים – כ-75% מאוכלוסיית מחנה הפליטים.

נוסף על הפעולות המתמשכות בג'נין ובטול כרם, השבוע תקפו כטב"מים של הצבא בטובאס. כמו כן פשטו חיילים על הערים אל-ח'דר ואל-בירה. לפי סוכנות הידיעות הפלסטינית "וואפא", מאז כניסת הסכם הפסקת האש בעזה לתוקף עצרו כוחות הכיבוש יותר מ-380 פלסטינים ברחבי הגדה המערבית. את הרציונל של ההסלמה המתוכננת בגדה הסביר שר האוצר והשר במשרד הביטחון בצלאל סמוטריץ' (הציונות הדתית) לפני כשבועיים, באומרו כי המבצע הוא "חלק ממטרות המלחמה שנוספו בקבינט לדרישת הציונות הדתית". לפי סמוטריץ', "אחרי עזה ולבנון, התחלנו היום בעזרת השם בשינוי תפיסת הביטחון גם ביהודה ושומרון ובמערכה למיגור הטרור באזור". עוד הוסיף השר הימני הקיצוני כי המבצע יהיה "מהלך עצים ומתמשך נגד גורמי הטרור ומחולליו, להגנת ההתיישבות והמתיישבים ולמען ביטחון מדינת ישראל כולה, שההתיישבות היא רצועת הביטחון שלה".

במילים אחרות, סמוטריץ' וחבריו בימין הקיצוני מעוניינים ב"עזתיזציה" של הגדה המערבית. את מראות החורבן, העקירה ההמונית וההרג מהרצועה הם מבקשים לשחזר בערים ובמחנות הפליטים של הגדה. עבור נתניהו, עצירת המלחמה בעזה עוררה בעיה פוליטית – וכעת עליו "לפצות" את שותפיו מהימין הקיצוני, המאיימים לנטוש את הקואליציה לאחר שהסכם הפסקת האש ושחרור החטופים סיכל את חזונם לטיהור אתני ולהקמה מחדש של ההתנחלויות ברצועה.

נתניהו מוכן לעשות הכל כדי לשמר את ממשלתו ולהימנע מבחירות, בהן הציבור צפוי לשלוח אותו הביתה. לכן הוא מאפשר לסמוטריץ' ולמתנחלים לגרור את ישראל למלחמת נצח – אם לא בעזה ובלבנון אז בתימן ובגדה המערבית. את המחיר משלמים הפלסטינים, אך גם הישראלים: בשבוע האחרון נהרגו בג'נין ובבקעת הירדן שלושה חיילים. בינתיים העובדים, הגמלאים והמובטלים בישראל ממשיכים לשלם את מחירה הכלכלי של המלחמה-ללא-סוף, וממשלת נתניהו מוסיפה לקדם את חוקי ההפיכה המשטרית לחיסול המרחב הדמוקרטי בצל "המצב הביטחוני".

התשובה לחרחורי המלחמה של סמוטריץ' ונתניהו צריכה להתבטא ברחובות: בהפגנות נחושות למען השלמת העסקה ולסיום מוחלט של המלחמה בעזה ובשאר הזירות. מיד לאחר מכן יש לחתור לפתרון קבע מדיני – רק סיום הכיבוש והקמת מדינה פלסטינית עצמאית בצד ישראל יבטיחו לשני העמים חיים בשלום ובביטחון.

א. בן יאיר

נשיא ארה"ב דונלד טראמפ קרא השבוע במסיבת עיתונאים משותפת בתום פגישתו עם ראש הממשלה נתניהו לגירוש מלא וקבוע של הפלסטינים מרצועת עזה. לדברי טראמפ, על תושבי הרצועה לעבור למדינות אחרות ואין בכוונתו שישובו לעזה: "אני מקווה שנוכל לעשות משהו נחמד כדי שלא ירצו לחזור", אמר.

כמו כן הודיע טראמפ כי "ארה"ב תשתלט על רצועת עזה, ותעשה שם עבודה טובה" – כולל שיטוח כל מרחב הרצועה והקמת "ריבירה של המזרח התיכון" במקומה. טראמפ אף לא שלל הצבה של חיילים אמריקאים ברצועת עזה. בנוגע לגדה המערבית אמר טראמפ כי ממשלו דן בנושא סיפוח הגדה בידי ישראל, ובכוונתו להודיע על עמדתו בחודש הקרוב. במענה לשאלה האם ניתן יהיה להשלים את עסקת החטופים, אמר טראמפ: "הדבר אפשרי, אבל אנחנו מתמודדים עם אנשים מורכבים". לדבריו, אם כל החטופים לא יחזרו "נהיה אלימים יותר".

בדבריו התחנף נתניהו לטראמפ ואמר: "יש לי את הכבוד להיות המנהיג הזר הראשון שמבקר אותך בקדנציה השנייה שלך. זו עדות למחויבות שלך. אתה החבר הטוב ביותר שהיה לנו אי פעם בבית הלבן". על תוכניתו של טראמפ אמר נתניהו כי היא "עשויה לשנות את ההיסטוריה".

אשליה אימפריאליסטית מסוכנת

דבריו של טראמפ מבטאים חזרה של ארה"ב לתפיסת האימפריאליזם הקולוניאלי של המאה ה-19 וראשית המאה ה-20 (ר' עמ' 8). לצד גרינלנד, קנדה ותעלת פנמה, כעת מבקש טראמפ להשתלט גם על רצועת עזה. מדאגה במיוחד ההצעה להציב חיילים אמריקאים בעזה. יש אמנם בסיסים אמריקאים בישראל, אך לא מדובר בכיבוש צבאי אמריקאי. נשאלת השאלה: האם שכירי החרב האמריקאים המוצבים כעת בעזה (ר' עמ' 5) הם חיל החלוץ של כוח הכיבוש עליו דיבר הנשיא טראמפ?

האשליה לפיה ניתן להגיע להסכמים עם מדינות ערב נוספות – ובייחוד עם ערב הסעודית – בלי לתת פתרון לשאלה הלאומית הפלסטינית ותוך ביצוע טרנספר של מיליוני תושבי עזה – היא אשליה מסוכנת שתתהפך במהרה בימינו. אפילו בעלות בריתה הקרובות של ארה"ב באזור, סעודיה, מצרים וירדן, הבהירו היטב את סירובן לתוכנית זו. מיד עם תום מסיבת העיתונאים של טראמפ ונתניהו פרסם משרד החוץ בריאד הודעה לפיה לא תיתכן כל נורמליזציה ללא הקמת מדינה פלסטינית עצמאית, עם ירושלים המזרחית כבירתה.

נתניהו יכול להמשיך למכור את סחורתו המשומשת לפיה ייתכן במצב הנוכחי לגרמל יחסים עם סעודיה, אך העובדות הן עקשניות. רצונו של נתניהו לשרת את האינטרסים של ארה"ב באזור ובעולם אינו יודע גבול. "ניצחון של ישראל הוא ניצחונה של ארה"ב", הכריז האזרח האמריקאי בנג'מין נתניאי, כפי שהוא יודע במולדתו השניה, בתום מסיבת העיתונאים. בניגוד למה שסברו חלקים לא קטנים במחאה נגד ההפיכה המשטרית ולמען שחרור החטופים, טראמפ הוא לא הפתרון – טראמפ הוא הבעיה.

מערכת 'זו הדרך'

11 פועלים קיפחו חייהם מתחילת השנה במהלך יממה: 4 הרוגים בתאונות בנייה

להרחיב ולהעמיק את אחריותם של גורמים בכירים בחברות היזמיות והקבלניות לבטיחות העובדים, מתמהמהת תקופה ארוכה מאוד. גורמים בעלי עניין בעבודות הבנייה חותרים לכרסם בהוראותיה החשובות של הרפורמה ולרוקנה מתוכן. קורבנות למחדל היו גם בשבוע שעבר: שני עובדים נפצעו, באורח קשה ובנינוני לאחר שנפלו מגובה של כ-12 מטר לבור באתר בנייה ברחוב טאגור בתל אביב. העובדים חולצו במאמצים רבים של כוחות כבאות והצלה והועברו לטיפול מד"א ולבית חולים. כמו כן קרס קיר על עובד באתר תמ"א ים סוף 6 בירושלים. רגליו של העובד נלכדו תחת הקיר והוא פונה לטיפול רפואי בפציעתו שהוגדרה בינונית.

תוך יממה נהרגו השבוע ארבעה עובדים באתרי בנייה. מתחילת 2025 מתו 11 בתאונות עבודה. פועל בן 65 נהרג בשני (3.2) בלילה לאחר שנפגע ממשאית בעבודות בנייה בכביש 6, סמוך למחלף ניצני עוז. צוות מד"א שהוזעק למקום העניק לו טיפול ראשוני, אך לאחר שביצע בו פעולות החייאה, קבע את מותו במקום. הפועל קוסאי מוחמד ניזאם סדאקה, בן 23, תושב הכפר מידיה הסמוך לרמאללה בשטחים הפלסטיניים הכבושים, נהרג בראשון (2.2) לאחר שנפל מגג אתר פרויקט פינוי בינוי בראשון לציון, בייזום חברת אב-גד ובביצוע חברת א. נתיב פיתוח בע"מ. הקבוצה למאבק בתאונות בניין ותעשייה מסרה כי לפני שנתיים נהרג באתר זה גסאן דחבור תושב עזון, לאחר שנפגע מבלוק שנפל עליו מהקומה הרביעית. באותה עת מבצעת הבנייה באתר הייתה חברת אניס הנדסה ובניין. מוקדם יותר באותו יום ראשון נהרגו בשכונת פארק הים בבת ים שני עובדי בניין סינים כבני 30. השניים נפלו מגובה רב מפלטפורמת עבודה שקרסה באתר בייזום אלקטרה מגורים ובביצוע אלקטרה בנייה. באותו יום נפצעו קשה גם שני עובדים נפצעו מפגיעת חפץ כבד במפעל בלוד. צוותי מד"א פינו את הפצועים לבתי החולים סורוקה בבאר שבע ואסף הרופא.

מהקבוצה למאבק בתאונות עבודה נמסר: "מצב בטיחות העובדים חמור ומידרדר, ובפרט באתרי הבנייה. זאת בזמן שרפורמה חיונית לתקנות הבטיחות בעבודות בנייה, שנועדה

60 שנה ל'זו הדרך'

פעיל השלום אייבי נתן שוחרר מהכלא

"אייבי נתן שוחרר מהכלא", זו הייתה הכותרת בעמוד השער של "זו הדרך" שראה אור ב-1 באפריל 1992. פעיל השלום הוותיק ובעליה של תחנת הרדיו "קול השלום", תחנת הרדיו הפיראטית הראשונה בישראל

שפעלה מספינה בים התיכון, נידון ל-18 חודש מאסר בפועל ול-18 חודשי מאסר על תנאי בעקבות החוק שאסר על מפגשים עם פעילי אש"ף. נתן הודה במשפטו כי נפגש עם יו"ר אש"ף יאסר ערפאת ועם אישים נוספים החברים באש"ף וציין כי: "זו חובתו כלפי העמים הישראלי והפלסטיני המיחילים לשלום". הוא החל את ריצוי עונשו ב-10 באוקטובר 1991. ב"זו הדרך" הדגישו כי "לאחר שהורשע ונכלא, הפצירו אישים שונים באייבי נתן לבקש חנינה מהנשיא יצחק נבון, אך הוא סירב בהבהירו כי אין בדעתו להביע חרטה על מעשיו". בהודעה שפרסמה סיעת חד"ש בכנסת נאמר, כי נתן "פעל מתוך מניעים טהורים של אהבת האדם ושאיפה לשלום ולידידות בין העמים. עתה יש לפעול ביתר מרץ לביטולו של החוק האווילי והמרושע המונע מפגשים עם אנשי אש"ף". "חוק איסור המפגשים" מאוגוסט 1986 אסר לקיים, בישראל או מחוצה לה, "מפגש עם נציג של ארגון טרור". בדברי ההסבר להצעת החוק, שהגישה ממשלתו של שמעון פרס, נכתב: "באחרונה תכפו ורבו מגעים של ישראלים עם פעילים או נציגים רשמיים של ארגוני מחבלים. דבר זה גורם לישראל נזק מדיני וביטחוני חמור, ואין להשלים עם תופעה זו". שלושה חודשים לאחר אישור החוק, נפגשה ברומניה משלחת מישראל, שמנתה כ-20 איש, עם אנשי אש"ף. בעקבות זאת, הועמדו לדין ארבעה מחברי המשלחת: יעל לוטן, לטיף דורי, ראובן קמינר ואליעזר פילר.

שנת 2024 - החמה ביותר מאז תחילת המדידות המדעיות

שנת 2024 הייתה השנה החמה ביותר על פני כדור הארץ מאז ראשית המדידה המדעית במאה ה-19 – כך דיווח השירות האירופי לשינוי האקלים "קופרניקוס". כמו כן מסר השירות כי לראשונה עלתה הטמפרטורה העולמית הממוצעת ביותר מ-1.5 מעלות צלזיוס מעל הטמפרטורה הממוצעת שלפני המהפכה התעשייתית, בשלהי המאה ה-18. בהסכם פריס (2015) הגדירו המדינות החותמות יעד לבלימת משבר האקלים. לפי הסכם זה, חיוני שהתחממות בשנת 2050 תהיה נמוכה מרף שתי מעלות צלזיוס. עד סוף המאה ה-21 התחייבו המדינות לצמצם את ההתחממות לפחות מ-1.5 מעלות צלזיוס מעל הטמפרטורה במאה ה-18. הקהילה המדעית מטילה את האחריות לעליית הטמפרטורה בעיקר על פעילות האדם. לכן קובע הקונצנזוס המדעי כי יש צורך דחוף בצמצום משמעותי בפליטת גזי חממה, ובראשם - פליטות הנגרמות משרפת דלקים מאובנים: נפט, פחם וגז טבעי.

שינויי האקלים כבר גורמים לאירועי מזג אוויר קיצוניים. ב-2024 נצפו ברחבי העולם אירועי מזג אוויר קיצוניים, בהם סופות חמורות, שיטפונות, גלי חום קיצוניים, בצורות ושריפות יער. העלייה בתדירות אירועים אלה ובעוצמתם מסכנת את חייהם ופרנסתם של רבים מתושבי העולם.

ע"ס

שני שכירי חרב אמריקאים בעמדת בידוק בציר נצרים ברצועת עזה (צילום: סוכנות הידיעות התימנית)

'כוח וגנר' אמריקאי במזרח התיכון

האמנם "ללא תקדים"? לפני יותר מ-20 שנה, הוחלט על הפרטת המחסומים בין ישראל לשטחים הכבושים בגדה המערבית וברצועת עזה בהחלטת ממשלה משנת 2003, בעת כהונתו של בנימין נתניהו כשר האוצר. ישומה החל כעבור שלוש שנים. מיקור חוץ של תפקידי שמירה ובידוק במחסומים המכונה "אזור המעברים", נערך ב-48 מחסומים המוגדרים כ"מחסום אחרון לפני כניסה לישראל". זאת למרות שחלק ניכר מהם נמצא בשטח הכבוש בדומה לתוואי חומת ההפרדה. את תהליך ההפרטה הובילה מנהלה ייחודית במשרד הביטחון - "מנהלת המעברים". זו הוקמה בספטמבר 2005 בידי שר הביטחון דאז שאול מופז. משמעותו של מיקור החוץ היא, שעובדים של חמש חברות שמירה פרטיות מחליפים את חיילי צה"ל בביצוע משימות הבידוק והאבטחה במחסום. המדינה אינה אפוא המעסיקה הישירה של העובדים במחסומים, אשר בהזדמנויות רבות שילמו בחייהם על כך.

חסמב"ה בעזה ובאישור בג"ץ

מהן סמכויותיהם של שכירי החרב ברצועת עזה? גם זה לא ברור. לכאורה הם בודקים כלי רכב כדי למנוע מעבר של כלי נשק ותחמושת מדרום הרצועה לצפונה. אבל במקרה של תקרית קטלנית בינם לבין האוכלוסייה הפלסטינית, מי ייתן את הדין? בפני מי? זכור הטבח ב-2007 של 14 אזרחים עיראקים בכיכר בבגדאד. אלה נרצחו בידי שכירי חרב של חברת אבטחה מארה"ב במהלך הכיבוש האמריקאי. ארבעה משכירי החרב הורשעו אמנם בטבח בבית משפט אמריקאי, אך קיבלו חנינה מהנשיא דונלד טראמפ בקדנציה הקודמת.

אין ספק ששכירי החרב הוצבו בשטח הכבוש בעזה במסגרת הסכם "עסקת החטופים", שחלקו הגלוי הוא שחרור החטופים הישראלים תמורת אסירים ועצירים פלסטינים. אבל מה בדיוק כתוב בחלק החשאי של העסקה? טרם פורסם נוסח ההסכם. ב-22 בינואר דחה בג"ץ עתירות של משפחות החטופים שביקשו לקבוע כי על המדינה לחתום על עסקת חטופים. נוסף לעניין חובת ההסכם לשחרור החטופים, ביקשו העותרים מבג"ץ גם לאלץ את הממשלה לחשוף את פרטי ההסכם שנחתם. אך גם בקשה זו נדחתה.

"העמדה שתינקט בידי המדינה בחדרי המשא ומתן, בפרט לעניין הפסקת המלחמה ונסיגה משטחי אויב - אי-אפשר לה שתיקבע בין כותלי בית המשפט", קבע השופט סולברג.

שומאל אורניץ

"חיילים אמריקאים מוצבים בעזה" - שמועה זו מתרוצצת בימים אלה ברצועה למראה שכירי חרב דוברי אנגלית החמושים ברובי אם-14 (שבשימוש הצבאות של ישראל וארה"ב). אלה עוסקים בבידוק כלי הרכב הפלסטיניים העוברים בציר נצרים.

אך אלה אינם חיילי ארה"ב, אלא לוחמים לשעבר בצבא ארה"ב המועסקים בחברת אבטחה אמריקאית עלומה. סביבם נראית גם "אבטחה היקפית"; שכירי חרב מצרים חמושים שבדומה מעסיקה חברה מצרית אלמונית. לא ברור מה התשלום שמקבלים המצרים, אבל לפי דיווח סוכנות הידיעות רויטרס, שכרם היומי של כל אחד ממאה האמריקאים החמושים בעזה הוא 1,100 דולר (יותר מ-4 אלפים שקל). עוד הם קיבלו מקדמה של 10 אלפים דולר (כ-36 אלף שקל). במילים אחרות, כל אחד מהם משתכר מדי חודש 120 אלף שקל. הוצאת השכר החודשית היא 12 מיליון שקל בתוספת מקדמה של כ-3.6 מיליון שקל עבור כל הכוח. כך יוצא שהמשכורת החודשית של כל אחד משכירי החרב האמריקאים, נניח סמל מיל', דומה למשכורת של הרמטכ"ל (וכפולה משכר הברוטו החודשי של ראש הממשלה).

מי אמור לשאת בתשלומים לקבלני המלחמה האמריקאים - שכוללים גם לוגיסטיקה, ביטוחים, מזון, נסיעות... וכמובן רווח נאה? לא ברור. לפי מקורות בישראל, אלה "מדינות המשתתפות במו"מ לשחרור החטופים". אבל אחרים טוענים שחברת האבטחה האמריקאית אינה אלא כיסוי לסוג של "כוח וגנר" של ארה"ב באזור. על פי "דה מורקר" (3.2), החברות האמריקאיות ועובדיהן נבחרו בהליך קפדני של הפנטגון לפני שאושר להן להכניס מכולות ונשק לרצועה ולהתחיל בפעילותן. "כפי שהגדיר זאת גורם במשרד החוץ הישראלי, השימוש בהן הוא מבחינת האמריקאים 'ללכת בלי ולהרגיש עם', ככל שמדובר בנוכחות שלהם בשטח", הדגיש הכתב חגי עמית.

ביטחון במיקור חוץ

מי קבע שיוצבו שכירי חרב בשטח כבוש בידי ישראל? ברור שישראל אישרה את הימצאותם ברצועה. "זהו צעד תקדימי", נאמר בעיתונות הישראלית. בהחלט ייתכן. אבל בישראל כבר ישנם בסיסים של צבא ארה"ב וקציניו משתתפים בפורומים בהם מתקבלות ההחלטות על ניהול המלחמה.

נוכח השינויים הטקטוניים במזרח התיכון ציר ההתנגדות על פרשת דרכים

אובדן הנהגתו ההיסטורית. אתגר דומה עומד ברצועה בפני חמאס, המתאמץ להישאר הגורם הדומיננטי בשטח. חמאס ייאלץ לתמרן בין שמירה על יכולותיו הצבאיות לבין ויתורים הנדרשים לשיקומה של הרצועה. זאת עקב החורבן האדיר שהותירה מכונת המלחמה הישראלית לאחר 7 באוקטובר ורבות הקורבנות בנפש.

שיקום יכולות הציר

סוגיה נוספת היא חיזוק היכולות הצבאיות. נוכח אובדן חלק גדול מהארסנל של חיזבאללה, חמאס והג'יהאד האסלאמי, בנייה מחדש של היכולות הצבאיות של הציר תזכה בעדיפות עליונה. בארגונים אלה סבורים שהציר חב את מעמדו והשפעתו ליכולותיו הצבאיות המתקדמות. חיזוקן יחייב לא רק למלא מחדש את השורות, אלא גם פיתוח אסטרטגיות מגננה ומתקפה עדכניות בהתבסס על לקחי המלחמה האחרונה.

אחד התנאים החשובים ביותר לעתידו של הציר הוא הבריתות המקומיות וההיפתחות לשותפים בזירות הפנימיות – בזירה הלבנונית, הפלסטינית או הכלל-ערבית. המלחמה הנוכחית איננה נקודת הסיום בעימות בין הציר לישראל. אחד האמצעים העיקריים בהם ישתמשו ישראל, ארה"ב ובנות בריתן נגד הציר היא ליכוי מתחים בזירות הפנימיות – בלבנון, בשטחים הפלסטיניים, בתימן ואפילו באיראן עצמה. הזירה הלבנונית היא רגישה במיוחד. לכן כדי לשמור על מעמדו שנשחק יצטרך חיזבאללה לשמור על השותפויות הבין-עדתיות ולשפר את יחסיו עם תנועת אמל.

מחלוקת פנימית בחמאס

גם לשינוי האסטרטגי בסוריה – נפילת משטר הבעת' ועלייתם לשלטון של כוחות אסלאמיים המזוהים עם תנועת האחים המוסלמים – יהיו השלכות על המאבק הפנימי בין זרמים שונים בתוך חמאס. זרם אחד בחמאס, בהנהגת ח'אלד משעל, מעדיף להתקרב לאחים המוסלמים, לשלטון החדש בסוריה, לתורכיה ולקטאר, ובה בעת להתרחק מאיראן. הזרם השני, המזוהה עם תומכיו של יחיא סינוואר ועם הנהגת הזרוע הצבאית ברצועה, מעדיף לשמור על הברית עם חיזבאללה, איראן וציר ההתנגדות. כל שינוי בעמדתו של חמאס ישפיע על מעמד הציר בכללותו. אובדן חמאס יהיה לא רק אובדן של מרכיב מרכזי, אלא גם אובדן דריסת הרגל האסטרטגית בפלסטין ופגיעה בהיבט סמלי ואידיאולוגי חשוב של הציר.

בסופו של דבר, מרכיביו של ציר ההתנגדות הם עצמאיים ובעלי מאפיינים שונים. עתידו של הציר תלוי ביכולתו להסתגל לשינויים האזוריים והבינלאומיים ולאזן בין שאיפותיו האסטרטגיות לבין דרישותיה של המציאות החדשה בכל אחת מהזירות. למרות האתגרים הגדולים הציר עודנו כוח אזורי המסוגל להשפיע, וייתכן שיהיה לו תפקיד מרכזי בעיצוב המציאות באזורנו.

עבד כנאענה

המאמר פורסם בעיתון "אל-אתחאד"
מעריבית: אסף טלגם

בגוש המזרח-תיכוני המכונה "ציר ההתנגדות" חלים שינויים יסודיים בעקבות אירועי 2023-2024. אלה הציבו שאלות כבדות משקל לגבי עתידו והשפעתו באזור. לשאלות אלה נודעת חשיבות מיוחדת נוכח התמורות במאזן הכוחות האזורי כולו.

מתקפת חמאס באוקטובר 2023 שכונתה בפיו "מבול אל-אקצא", לרבות הטבח ביישובי עוטף עזה, הייתה נקודת תפנית בדרכו של הציר. זו הובילה לסדרת עימותים אזוריים, שהבולט ביניהם היה פתיחת חזית חדשה בדרום לבנון. האתגרים עמם מתמודד הציר החריפו בדצמבר האחרון בעקבות קריסת המשטר הסורי, שהיה אחד מעמודי התווך של הברית. נוסף למשטר אסד, כלל הציר את איראן, חיזבאללה, חמאס, הג'יהאד האסלאמי, אנצאר אללה (החות'ים) בתימן ומליציות "הגיוס העממי" בעיראק ובראשן "גדודי חיזבאללה".

רבים סבורים כי למרות המכות הקשות שספג הציר, במיוחד בלבנון ובסוריה, הוא עדיין שומר על יכולתו להשפיע על המציאות האזורית. לפי הערכות שונות, חיזבאללה הצליח לשמור על חלק מיכולותיו הצבאיות למרות האבדות הכבדות שספג, כולל הפגיעה במוסדותיו וההתנקשויות במנהיגיו הבכירים. בתימן, תנועת "אנצאר אללה" המשיכה בפעילותה בים האדום המשבשת את נתיב הסחר הימי העולמי, ובכך הוכיחה את יכולתו של הציר להשפיע על אינטרסים גלובליים. בעיראק, הכוחות החמושים המזוהים עם הציר עדיין בעלי השפעה רבה במסד הפוליטי והצבאי, וזאת למרות הלחץ האמריקאי הגובר על ממשלת עיראק. איראן המשיכה לספק תמיכה מדינית, צבאית ולוגיסטית לבעלי בריתה באזור, תוך הדגשת מחויבותה לציר ההתנגדות כמרכיב יסודי במדיניות החוץ שלה.

אתגרים חסרי תקדים

עם זאת, ציר ההתנגדות מתמודד היום עם אתגרים חסרי-תקדים המחייבים אותו לבצע הערכה מחדש של האסטרטגיה שלו וכליו. ברמה הארגונית, על הציר לבנות מחדש את הנהגתו ואת יכולותיו הצבאיות. כמו כן הוא ניצב בפני אתגר גדול בשמירה על התמיכה הציבורית בו, נוכח אובדן חייהם של רבבות וההרס בשטחי שליטתו ברצועת עזה ובחלקים נרחבים בלבנון והצורך הדוחק בשיקומם. אתגרים אלה הופכים מורכבים יותר עם חרפת הלחץ הכלכלי עקב הסנקציות המוטלות על איראן ועקב המשבר הפוליטי, הכלכלי והחברתי אליו נקלעה.

נוסף על כך ניצבים בפני הציר אתגרים מדיניים בינלאומיים, במיוחד נוכח ההתקרבות בין כמה מהמדינות הערביות לבין ישראל ושינוי המדיניות של ארה"ב באזור. עם זאת, ציר ההתנגדות שומר על כמה מקורות כוח שייטכן שסייעו לו להתגבר על מכשולים אלה.

ציר ההתנגדות עומד בפני פרשת דרכים אסטרטגית. אם לא יצליח לארגן מחדש את שורותיו ולפתח כלים חדשים ההולמים את ההתפתחויות האחרונות, הוא יאבד בהדרגה מכוחו ומהשפעתו.

הצלחת חיזבאללה בשיקום דרום לבנון תאפשר לו לזכות מחדש באמון הציבור הלבנוני ביכולותיו, במיוחד לאחר

עיצוב התודעה בעידן הדיגיטלי

מלחמת הטיקטוק על עזה

התיעוד האובססיבי של חיילים בעזה את המציאות המאוד לא יומיומית שלהם והפצתה בטיקטוק, מסייעים במאמץ הממשלתי של גיוס תמיכה בצבא הישראלי בקרב ישראלים במחיר של סיכון החיילים-המתעדים. הדימויים המחויילים מעזה הפכו נודעים לשמצה בתקשורת העולמית במרוצת החודשים האחרונים. בראשית אוקטובר (2024) פרסמה אל-ג'זירה סרט תיעודי שדן בין היתר בנושא זה בעזרת מומחים לצבא ולמשפט בינלאומי. המשחק הכפול, לחימה ותיעוד, על יתרונותיו וחסרונותיו, עיצב את האופן בו ישראלים ראו וחוו את המלחמה בעזה. "כשאנחנו מתבוננים במלחמה דרך עיני החייל, העיניים האלה מוכנות אצלנו תמיד בתור עיני האחים והבנים; אלה כבר עיניים קולקטיביות". הפלישה הדיגיטלית לעזה, שהתאפשרה בזכות הפלישה הצבאית, היא נקמה על הפלישה הדיגיטלית של מחבלי חמאס שחדרו ליישובים הישראליים בעוטף עזה ותיעדו את מעשיהם המזוויעים.

מציאויות שונות לחלוטין

היכולת לעצב מציאות ולקבוע נרטיב החזירה לישראלים, באמצעות החיילים, תחושת כוח שאבדה להם ב-7 באוקטובר 2023. הורים מודאגים, מתנחלים המשוכנעים שהם חשים את חבלי המשיח, צעירים וצעירות צרכני תוכן בטיקטוק – כל אלה יכולים לראות מה קורה בעזה כמעט בשידור חי. דובר צה"ל דניאל הגרי שב ואומר כי הצבא נמנע מפגיעה בחפים מפשע. אך הישראלים צורכים בו-זמנית מציאות אחרת, לא מפולטרת, באמצעות הטלפונים הניידים שברשותם. הסרטונים שחיילים ישראלים ותושבים עזתים אומללים משתפים מרצועת עזה שונים בתכלית זה מזה ומציגים מציאויות ושאיפות שונות לגמרי. הראשונים נראים כמקבלים את הגזירה כי עליהם להילחם לנצח ברצועת עזה, והאחרונים עסוקים באבל ובשכול באמצעות תיעוד חייהם ובקריאה לעזרה חיצונית בינלאומית. לאורך ההיסטוריה, מעולם לא התקיים מצב בו שני צדדים במלחמה הציגו והפיצו את נקודת מבטם בצורה כה נרחבת. יש לכך קשר ברור לעוצמה החריגה של המלחמה העזה ולנוזקים הכבדים שזו משיטה על עזה. הביזה הדיגיטלית של המציאות בעזה, אשר מסבה עונג לתומכי הג'נוסייד, הפכה את פעילותם של מתנגדי המלחמה לקשה וסיזיפית. הסרטונים שמצלמים חיילים ישראלים "אטרקטיביים" יותר לעין הישראלית מהסרטונים שמצלמים עזתים. בין המאבק לסיום המלחמה לבין התודעה הישראלית הוצב מחסום של סרטוני מלחמה. וכך, בתיבת התהודה המאפיינת את עידן הרשתות החברתיות, נשאבו ישראלים רבים לתיבת התהודה הצבאית-הישראלית. כל סדק שנסדק בתודעה הציבורית הישראלית נבע מסבלם של החטופים ולא מסבלם של העזתים. עסקת החטופים והפסקת האש מציפות את הישראלים בסרטונים חדשים של פדויי השבי, המסמלים את מחיר האיוולת והרשעות הקואליציונית. בכוחם של סרטונים אלה לתרום לסיום המלחמה.

רוי רוזנברג

סרטונים ותמונות של חיילים ישראלים ששכחו את האנושיות שלהם ורקדים על חורבות עזה, לובשים על גבי מדיהם בגדים תחתונים של נשים עזתיות ומביעים שמחה נוכח הזוועות שממייטה המלחמה, חרבו את הרשתות החברתיות בעולם. קבוצות מחאה ייעודיות הוקמו כדי להוביל למעצר של אותם ישראלים שלחמו בעזה ונסעו לנפוש מעבר לים בסוברם מתוך ביטחון עצמי כי לא יאונה להם כל רע. מפעם לפעם משרד החוץ הישראלי מפרסם אזהרות מסע בהקשר זה. מערכון בתוכנית הסאטירה "ארץ נהדרת" הציג חיילים חולפים על פני שלט שהוצב בנתב"ג ובו הנחיות לחיילים: למחוק תמונות וסרטונים מפלילים מעזה. "ארץ נהדרת" כהרגלה שמה מראה לחברה הישראלית ומציפה את הלא מודע הקולקטיבי. זאת בזמן שהתקשורת הישראלית התמכרה לפאנלים באווירת "ביחד ננצח".

לאחרונה התפרסם במגזין "תקריב" (כתב עת לקולנוע דוקומנטרי) מאמר פורץ דרך שכותרתו "פלישה קרקעית, פלישה דיגיטלית" שכתבו יחד טל אלקיים וזוהר אלמקיים. קריאת המאמר מעלה את השאלה: כיצד עלינו להבין את הממד הדיגיטלי של המלחמה בעזה? מלחמות בעשרות שנים האחרונות תועדו בעיניהם של צלמי מלחמות. מאז המצאת המצלמה ומאוחר יותר - מאז המצאת מצלמת הוידאו, כתבים ועיתונאים צילמו תמונות בזירות מלחמה וראינו חיילים בין הקרבות, תוך הקפדה על אתיקה עיתונאית וסינון תכנים קשים לצפייה. המלחמות היו נראות סטריליות דרך עיניהם.

העידן הדיגיטלי, בו אנו חיים, מחולל שינוי באופן בו מלחמות מתועדות ומועברות בשידור חי: ללא סינונים ובצורה חיה הרבה יותר מבעבר. "מכאן, מהסלון הישראלי, עזה נכבשת פעמיים: פעם אחת באדמה ופעם אחת במסך. מה בין הפעולה של חייל ששב עם שלל עזתי לבין ניכוס המרחב שמבצעים סרטונים כמו אלה?" - שואלות אלמקיים ואלקיים.

דימויים מחויילים

הבנאליות הדיגיטלית של המלחמה בעזה הכניסה את מציאות המלחמה לסרטוני טיקטוק קצרצרים שהגיעו למאות אלפי צפיות בישראל ובעולם. החייל הישראלי בעזה, לבד מתפקידו הצבאי, משמש גם כמתעד של המלחמה. חיילים ישראלים בדומה לטיקטוקרים אחרים, העלו לרשת סרטונים משגרת יומם: מפגש עם חברים, פעילות ספורטיבית על חוף הים או אכילה משותפת. המלחמה בעזה שהתארכה על פני חודשים ארוכים, הפכה את הנוכחות הישראלית ברצועה ואת שהות החיילים ליומיומית וסטטית.

באופן גס ניתן למיין את סרטוני החיילים הישראליים בעזה לסרטונים המתעדים פעולות מלחמתיות כמו ירי חי, הרס מבני מגורים ופעולות התנחלות כמו תנוכת בתי כנסת מאולתרים, ואלה המתעדים פעולות טריוויאליות החוזרות על עצמן. בניגוד לחיילים שצולמו בשוחות מלחמת העולם הראשונה, ממתנינים שהמלחמה תסתיים, החיילים הישראליים בחלקם נראו מחויכים ואף נהנים מהסיטואציה המזוויעה.

"חשש מפני מלחמת סחר גלובלית" (צילום מסך: חדשות בי.בי.סי.)

נשיא ארה"ב מטיל מכסים על מדינות ידידות ויריבות

דונלד טראמפ והקפיטליזם של הנווט

מציין שסמים זרמו לארה"ב במשך עשורים וימשיכו לזרום כל עוד אמריקאים בהמוניהם יסיפו לצרוך אותם.

מעצמה אימפריאליסטית בדעיכה

ארה"ב, מקסיקו וקנדה חתומות על הסכם סחר חופשי (הסכם נפט"א, 1992) המתבסס על העקרונות המקודשים (שהיו מקודשים, יש לציין) של הגלובליזציה הקפיטליסטית. בעקבות התפוררות ברית-המועצות, סברה ארה"ב שכך ניתן יהיה לחזק את מעמדה כמעצמה האימפריאליסטית החזקה בעולם. עקרונות אלה היו: "מעבר חופשי של הון, סחורות וכוח אדם". זאת, בשילוב מדיניות ניאו-ליברלית המכוונת להחלשת הרווחה וארגוני העובדים. הקמת גוש היורו הייתה התשובה הקפיטליסטית האירופית ההולמת לנפט"א.

אך עם השנים צץ מול שני הגושים הקפיטליסטיים הגדולים של הדולר ושל היורו יריב עיקש, המסוגל להתמודד עמם כמעט בכל ענפי הכלכלה: סין. לעומתה בארה"ב, המדינה בעלת הצבא החזק בעולם עם יותר מ-200 בסיסים המפוזרים ברחבי תבל, שהדולר שלה משמש "מטבע עולמי" ואשר שווקיה הפיננסיים כל-יכולים, התחולל תהליך דעיכה הדרגתי בשל התמודדות מתמדת בעולם שהפך מחד-קוטבי לרב-קוטבי.

שלב חדש של הקפיטליזם הגלובלי

חרף הצהרותיו הרבות, כשל טראמפ בכהונתו הראשונה במאמציו לאתגר את המציאות. כעת יש לנשיא החדש-ישן תוכנית סדורה יותר לפיה "מה שלא הולך בכוח – ילך בכוח רב יותר". לכן מעוניין טראמפ להשיב עטרה קפיטליסטית ליושנה. הוא שואף להחליש את מתחרותיה הכלכליות; להבטיח את "שלום השווקים" – הסכם סעודיה-ישראל והפסקת המלחמה בין רוסיה לאוקראינה; ולשמור על מקורות אספקה ודרכי גישה – ההצעות סיפוח קנדה וגרינלנד ולכיבוש תעלת פנמה. ומעל לכל הוא שואף למקסם רווחים לבעלי ההון ולתאגידים הגדולים באמצעות הטלת מכסים, שההכנסות מהם אמורות לכאורה להוריד את נטל המיסים שהם משלמים. האם בכוחה של תוכנית טראמפ לחלץ את ארצו מדעיכה? ספק רב. לעומת זאת ברור שאנו ניצבים בפני שלב חדש בהתפתחות הקפיטליזם העולמי הטומן בחובו משברים שאת תוצאותיהם הכלכליות, החברתיות והפוליטיות קשה לנבא.

נמרוד עובד

נשיא ארצות-הברית דונלד טראמפ הכריז בסוף השבוע שעבר מלחמת סחר על שתי השכנות הענקיות, קנדה ומקסיקו, שותפות הסחר העיקריות של ארצו. הוא הטיל מכס בשיעור 25% על שכנותיה של ארה"ב מצפון ומדרום (שביצעו נדחה בחודש), והוסיף מכס בשיעור 10% על סין הרחוקה. הוא גם אמר, שהוא מתכנן "משהו משמעותי" עבור גוש היורו – יבשת אירופה.

טראמפ תירץ את הכרזת המלחמה הכלכלית כצעד של ענישה על קנדה ומקסיקו בעקבות הברחה מסיבית של פנטניל, אופיאיד קטלני, לארה"ב. לדבריו, הוא מעניש את מקסיקו על "הסתננות מהגרים". אך הוא מעניש את שתיהן בעיקר על עודפיהן הגדולים בסחר עם ארצות-הברית.

מניתוח שערכו כלכלנים באוניברסיטת ייל עולה, כי כל משפחה בארה"ב תפסיד בממוצע 1,170 דולר לחודש כתוצאה מן המכסים, וכי מחירו הממוצע של כלי רכב יעלה ככל הנראה ב-3,000 דולר. צפוי גם שמחירי הדלק יעלו, שכן קנדה היא ספקית גדולה של נפט לארצות-הברית.

על פי "וול סטריט ג'ורנל" (1.2), הפגיעה הצפויה בתעשיית הרכב האמריקאית תהיה מיידית וכואבת במיוחד. ייצור המכוניות הוא ענף תעשייתי צפון-אמריקאי משולב עם שרשרות אספקה החולשות על שלוש המדינות. ב-2024 סיפקה קנדה 13% מייבוא חלקי הרכב לארה"ב ומקסיקו - 42%. במילים אחרות, כמחצית מכלי רכב המיוצרים בארה"ב מורכבים מחלקים המיוצרים במקסיקו ובקנדה.

העיתון מזהיר גם מפני השלכות העלאת המכס על הסחר החקלאי חוצה הגבולות ומפני תגובת נגד מצד קנדה ומקסיקו, "שכבר הוכיחו בעבר שהן יודעות היטב כיצד להגיב לפגיעה". ואכן, ראש ממשלת קנדה ג'סטין טרודו ונשיאת מקסיקו קלאודיה שינבאום כבר הודיעו בתגובה על הטלת מכס בשיעור דומה לזה שהטיל טראמפ על סחורות מארצותיהם.

"מלחמת הסחר המטופשת ביותר בהיסטוריה", כך תיאר מאמר המערכת של עיתון החוגים הפיננסיים היוצא לאור בניו יורק את מתקפת המכס שבחר טראמפ לפתוח נגד קנדה ומקסיקו. "זה מזכיר את הבדיחה הישנה של ברנרד לואיס לפיה מסוכן להיות אויב של אמריקה, אבל זה עלול להיות קטלני להיות ידיד שלה", כתב העיתון והוסיף: "ההצדקה של טראמפ למתקפה הכלכלית על השכנות חסרת היגיון". כך למשל, טענה דוברת הבית הלבן קרולין לביט ששתיהן לאיפשרו לסמים בלתי חוקיים לזרום לאמריקה". העיתון

המושל הצבאי צבי אל-פלג ונתיניו (צילום מתוך הסרט "המושל")

עשור למכון עקבות

הלא-מדובר של טבח כפר קאסם באוקטובר 1956, כאשר 47 אזרחים חפים מפשע נורו למוות בידי חיילי משמר הגבול. ניתן לשריין מקומות לאירועים דרך אתר מכון עקבות.

יוסי אבו

דיון במוזיאון הרצליה על הציור כסוכן כפול

במוזיאון הרצליה לאמנות יתקיים ביום חמישי הקרוב, 6.2, דיון בספר "הציור כסוכן כפול: פעולה אמנותית כאסטרטגיה ביקורתית", שפרסמה רות אופנהיים בהוצאת העמותה מרסל לקידום אמנות ותרבות.

הספר בוחן את יצירותיהן המוקדמות של האמניות הישראליות פאטמה אבו רומי, פאטמה שנאן וסמאח שחאדה. על פי אופנהיים, תחת מעטה הציור הווירטואוזי של האמניות נחבאת ביקורת חברתית ומגדרית המופנית קודם-כל כלפי החברה הערבית בארץ.

הדיון יתקיים החל בשעה 20:30 בהשתתפות ד"ר איה לוריא, מנהלת ואוצרת ראשית של המוזיאון, רות אופנהיים ופרופ' יעל גילעת, אוצרת התערוכה "קרובה אצל עצמה" של הציירת אבו רומי המוצגת כעת במקום. הדיון ייערך במסגרת אירועי העיר "פברוארט". ההשתתפות ללא תשלום בהרשמה מראש.

רות אופנהיים, מחברת הספר, היא אוצרת, יוצרת וחוקרת תרבות. פעילה זה עשור בשדה האמנות המקומי. היא ניהלה בעבר את מחלקת החינוך במוזיאון וילפריד ישראל בקיבוץ הזורע. זה שלוש שנים מכהנת אופנהיים כמנהלת מחלקת אמנויות ואוצרת עירונית באגף התרבות בעיריית חיפה.

מכון עקבות פועל מאז 2014 במפגש הדרכים של הסכסוך הישראלי-פלסטיני, של זכויות האדם ושל הארכיון. לציין עשור של פעילות, מפנה עקבות מבט אל הסיפורים שהציג הקולנוע התיעודי הישראלי לגבי הסכסוך ואל האתגרים הניצבים בפני מי שמבקש לספר סיפורים אלה.

מכון עקבות יערוך מיום חמישי הקרוב, 6.2, ועד לשבת, 8.2, בסינמטק תל-אביב אירועים שונים. האירוע הראשון "סתמו: חזיתות ההשתקה של הקולנוע הדוקומנטרי", בהשתתפות היוצרים נטע שושני, דנאל אל-פלג, איילת הלר ונועם שיוף, ובהנחיית חגית בן יעקב, יתקיים ביום חמישי בחנות הספרים "רידינג" (אלנבי 43, תל-אביב) בשעה 18:00.

למחרת, שישי, בשעה 12:00 תתקיים הקרנת בכורה של "על סדר היום: מחיקה". זו יצירה קולנועית העוסקת בפרוטוקולים של ישיבות ממשלה מ-1948 ובהווה. בסוף ההקרנה תתקיים שיחה עם יוצרי הסרט. באותו יום ובאותו מקום, יוקרן בשעה 13:45 "1948 לזכור ולשכוח". סרט תיעודי זה בוחן את עיצוב הזיכרון ובניית האתוס הלאומי של מלחמת '48 ואופן השפעתם על המציאות עד היום.

בשבת בשעה 12:30 תוקרן "סימנים כחולים", סדרת הרשת של מכון עקבות ומתן בן מורה. זו מבקשת לדעת מתי ולמה איבדה משטרת ישראל את אמון הציבור, ומדוע היא נכשלת בהתמודדות עם מתמודדי נפש, יוצאי אתיופיה, חרדים ומפגינים אחרים. בהמשך היום, בשעה 14:45, יוקרן הסרט התיעודי "המושל" של הבימאית דנאל אל-פלג, אשר מפנה את המצלמה לסבה, צבי אל-פלג, מי שהיה מושל בתקופת הממשל הצבאי. דרך סיפורו היא חושפת צנזורה, שליטה, אהבה ומשפחה. הסרט זכה אשתקד בפרס הסרט הדוקומנטרי בפסטיבל ירושלים.

הקרנה נוספת בשבת, בשעה 17:00, תהיה של הסרט התיעודי "דגל שחור". הבימאית איילת הלר צוללת לסיפור

שישה נרצחים תוך יממה

באבו גוש נרצח באותו יום יעקוב ריאד ג'בר, בן 47, במהלך יוכות. המשטרה עצרה בן 31 מהיישוב עין ראפא בחשד לביצוע המעשה. כמה שעות לאחר מכן נרצח באירוע ירי בשכונת פרדס שניר בלוד נער בן 14, מוחמד סלמאן אבו זאיד. באירוע נפגעו שני תושבי המקום. בכאן חדשות פורסם כי שעתיים לפני הרצח הייתה המשטרה בזירה והרסה חומה שבנתה המשפחה סביב הבית במטרה להגן על המשפחה בעקבות הסכסוכים הרבים. אירועים אלה מצטרפים לרצח שלושה גברים בפיוצייה באבו סנאן: ג'די ח'יר, היתאם זינאתי ונאתן משלב, ולפציעת אדם נוסף באורח קשה.

ועדת המעקב העליונה קראה להפגנה המונית שתיערך בשבת הקרובה בשעה 15:30 באום אל-פחם. לדברי ח"כ עאידה תומא-סלימאן "ראש ממשלה שממנה שר מורשע בתמיכה בטרור נגד ערבים כאחראי לביטחון ילדינו הוא פושע לא פחות מארגוני הפשע. הממשלה הזאת מתענגת על המשך השתוללות הפשיעה והרצח בצפותה שהאוכלוסייה תשקע בפחד ובייאוש ותרצה לעזוב ולחפש מקום יותר בטוח". תומא-סלימאן הדגישה: "לא נשתוק. בשבת נביא לידי ביטוי את המאבק העממי ההמוני".

שותפות השלום קוראת להצטרף

להפגנת ועדת המעקב

לא לפשיעה! לא לטרנספר!

שבת 8.2 | 15:00 | אום אל פחם

רשת מסרבות

הפגנת תמיכה בסרבני המלחמה

איתמר גרינברג ונטע לס

יום שבת 8.2 | 13:00 | מול כלא 10, כפר יונה

חד"ש תל אביב

השקה פוליטית לרומן "צולול"

בהשתתפות המחבר גולי דולב השילוני,

הסופרת שהם סמיט, מתן קמינר ועדי אגרנט

יום שני 10.2 | 20:00 | אחד העם 70, ת"א

כאלף אנשי רפואה יהודים וערבים, בהם חברי ארגון "החלוקים הלבנים", הפגינו בנהריה במחאה על האלימות בחברה הערבית, לאחר רצח רופא הילדים ד"ר עבדאללה עווד במרפאה בכפר יאסיף. המפגינים מסרו: "מערכת הבריאות מרכינה ראש בכאב ובושה על ההתפשטות הממארת של האלימות בחברה הערבית".

במהלך ההפגנה ובעת שהצועדים חלפו מול משטרת נהריה נעצר אחד ממארגניה, ד"ר לירן גלעדי, בגלל ש"חרג מתנאי האישור" שניתן לו. מאוחר יותר שוחרר בעקבות התערבות של מערך העצורים של הפעילים נגד ההפיכה המשטרית.

ההפגנה החלה מבית הקורבן בעיירה מזרעה, לכיוון תחנת המשטרה בעיר נהריה, שם דרשו המפגינים מהמשטרה לנקוט צעדים למיגור הפשיעה הגוברת. בראש הצועדים עמדו רופא ערבי ורופא יהודי שהחזיקו שלט בו נכתב "הופקרנו". כמו כן השתתף בהפגנה יו"ר ועדת המעקב של הציבור הערבי מוחמד ברכה.

יום שני (3.2) היה יום קטלני במיוחד - שישה נרצחו תוך 24 שעות בחברה הערבית ברחבי הארץ. ד"ר עבדאללה עווד בן 29 לעיני מטופליו במרפאה בקופת חולים כללית בכפר יאסיף שבגליל המערבי. צוות נט"ן שהוזעק למקום קבע את מותו. מספר הנרצחים בחברה הערבית מתחילת השנה עלה ל-29 לעומת 12 בתקופה המקבילה אשתקד.

בעקבות הרצח, הכריזה ההסתדרות הרפואית (הר"י) שביתה בשעתיים הראשונות של העבודה בשלישי (3.2) בכל מערכת הבריאות. בהכרזה נאמר שהשביתה הוכרזה "על רקע הרצח המחריד של ד"ר עווד, רופא ילדים שעבד במרפאת הקהילה של שירותי בריאות כללית בכפר יאסיף, ונורה למוות בידי אלמונים מול מטופליו ההמומים. ההסתדרות הרפואית דורשת מרשויות החוק לנקוט במלוא האמצעים על מנת לעצור את הפושעים ולמצות עימם את הדין. היא קוראת לממשלת ישראל לפעול לאלתר למיגור האלימות בחברה הערבית, להפסקת ההזנחה ולהגברת הביטחון האישי", נמסר. לדברי יו"ר ארגון רופאי המדינה, ד"ר זאב פלדמן: "הערב נחצה עוד קו אדום בוהק ומסוכן. החברה הערבית מדממת והאלימות המשתוללת בה גובה קורבנות רבים, אבל נראה שלאף אחד לא ממש אכפת. זו תעודת עניות לרשויות האכיפה שמפקירות את הביטחון האישי של כל אזרחי ישראל. רצח רופא, ששליחותו היא הצלת חיים, הוא סמל להפקרות ולאובדן דרך. מי שיטיח ומסמס חקירת רצח רופא בחברה הערבית, כפי שהוא מטיח מקרי רצח רבים אחרים בחברה הערבית, מתיר את דמם של כלל הרופאים בישראל".

zoha.org.il

זו הדרך ברשתות החברתיות

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

